

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an ..... 10 Lei.
Pe jumătate de an ..... 5 Lei.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ:
DUMINECA.

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Sfințirea S. Mănăstiri Hodoș-Bodrog.

Sf. mănăstire H.-Bodrog care cade la o distanță de 10 km. de orașul Arad, este stătuată pe malul stâng al fluviului Murăș, într'un loc pitoresc și încântător. Jur-împrejur este încunjurată de o perdea deasă de copaci stufoși, înșirați frumos ca o cunună verde, — deasupra cărora ochiul călătorului zărește din depărtare strălucind în bătaia soarelui ca niște globuri de cristal, — turlele sf. mănăstiri, cari ne chiamă la rugăciuni. Vechiu și sfânt lăcaș de pelerinaj al blândului nostru popor, dar și unica noastră mănăstire în Ardeal, unde și-au luat tonsura monahală, din vremuri apuse și până azi, toți prelații și dignitarii sf. noastre biserici. Aici este Ierusalimul creștinilor noștri, unde la praznicul Adormirii Născ. de D-zeu sosesc din cele mai depărtate ținuturi, ca după munca istovitoare cu prășitul păpușoiului, secerișul și treeratul grâului, să și adape sufletele în izvorul nesecat și limpede al sfintei noastre credințe ortodoxă.

Din punct de vedere estetic să simțea trebuința reparării sf. locaș, ceea ce stăruințele P. S. S. Dlui Episcop Ioan I. Papp s'a și făcut, în mod radical. Azi sf. mănăstire este îmbrăcată în haină nouă, drăgălașe și atrăgătoare. P. S. Sa părintele Episcop a simțit că ar fi o coincidență edificatoare, dacă va sfinți și preda destinației sale sf. lăcaș, în ziua Adorm. Născ. de D-zeu, la praznicul pelerinilor. — Așa s'a și făcut.

Prea S. Sa sosește la sf. Mănăstire încă din preseara marelui praznic, însoțit de asesorii consistoriali: Mih. Păcățian și Simion Stana și diaconul Ioan Cioara. Seara la 7 oare se face privegherea după tipicul Rușaliilor, servită de 6 preoți și diaconul, la care participă și împărtășește miruirea și P. S. Sa.

Actul sfințirii începe în dimineața marelui praznic la 7 oare. Curtea vastă e ticsită de lume multă; nu se vede decât o mare de capete, să evaluează la 8—9000 de credincioși. Este un moment de adâncă evlavie, când P. S. Sa așteptat de 6 preoți și 1 diacon, îmbrăcați în odăjdii strălucitoare, apare în ușa apartamentelor egumenului, îmbrăcat în mantia arhierescă și cu sf. cruce în mână, își binecuvântă credincioșii, însetați să vază pe marele lor arhipăstor, pe a cărui față radiază un zimbet de mulțumire. Intre cântece dulci

și sunete de clopote P. S. Sa este condus naintea sf. altar, să îmbrace vesmintele arhieresti, pentru a săvârși a 59-a sfințire de biserică. Cincizeci și nouă sfințiri de biserică și tot atâtea vizitații canonice în drumul apostoliei arhieresti. cea mai laborioasă păstorire la activul unui prelat.

Mărețul act, îl săvârșeste P. S. Sa asistat de protoiereii: Mih. Păcățian, Dr. Patrachie Țucra, preoții: I. Ardelean și Simion Stana, asesori consistoriali, cuviosii parinți Ignatie și Visarion și diaconul Ioan Cioară. Răspunsurile liturge la execută precis și frumos corul din Pesac, condus de vrednicul preot de acolo Victor Fizeșan. Strana o ține cu o voce plină și plăcuta harnicul învățător din Micălaca, dl Țabac.

Serviciul divin își ajunge culmea când înaltul prelat, încunjurat de clerul celebrant, urcă tribuna din foisorul sf. mănăstiri și cu vocea puternică rostește o predică de o concepție adâncă, îmbrăcată în formă poporală, ca să fie înțeleasă de întreg auditorul. P. S. Sa aduce exemple și face comparații luate din viața poporului, prin ce face impresie excelentă. Tălmăcește însemnătatea întreită pentru pelerini a praznicului de azi, arată roadele ce le primește omul dela sf. sărbători și dă povețe cum să folosească creștinul aceste roade. Sărbătorile sunt pt. creștini ca soarele pentru natură, căci prin ele își recrează sufletul și și vede faptele în însași oglinda vieții sale. Aceste fapte trebuie să le regenereze omul prin învățăturile și rugăciunile auzite în sf. biserică. Simțul omului luminat cu învățăturile creștine, aude glasul lui D-zeu în interiorul său. El trebuie să cultive și să păstreze cu sfințenie schintea d-zească sădită în inima sa, pentru că vântul vieții o poate stinge ușor și odată stinsă omul își pierde chipul și asemănarea lui D-zeu. Omul slab în credință simte în interiorul său o luptă înversunată, lupta binelui cu răul, a luminei, cu întunecul. Cel ce își clădește viața fără sistem, fără echilibru moral și criteriu religios, să nu ne prindă uimirea când îl vom vedea strivit sub ruinele propriei sale clădiri. Singurul plan pentru edificarea vieții noastre ni l-a dat divinul Isus, a cărui învățături sunt pentru creștin, oleu pentru vindicarea ranelor sufletești și pârghie, anghiră tare pentru a-l păzi de ispită și primejdii.

Și precum suntem datori să adorăm D-zeirea în trei fețe, tot așa avem datorință să cinstim cu toată căldura inimei

3 lucruri: sf. biserică, școala și viteaza noastră armată.

Biserica este reduta și depozitara sf. noastre credințe ortodoxe, unde primim lecții pentru cultivarea sufletelor, aici ni să nobilitează inima și simțirile, aici primim proviziunea necesară de cunoștințe și sentimente pentru îmbărbătare, pentru a ne domoli pasiunile sălbatică și pentru regularea vieții și păzirea de viții.

Școala este instituția, focarul unde ne luminăm mintea și rațiunea, unde primim învățăturile care să ne fie merindea pt. a putea ține progres cu alte neamuri. Iar mândra noastră armată, în frunte cu regele dezrobitor și de sf. biserici ziditor Ferdinand I. este chezașia existenței noastre naționale, ea ne-a scăpat de sub teascul și din lanțurile opresorilor de ieri, deci cinste și venerație îi datorăm. Să muncim înzecit, căci a ne odihni pe laurii câștigați de armata noastră comitem păcat național; țara are lipsă de refacere la ce poate ajunge numai prin muncă. Să îmbrățișăm meseriile, plug de aur pentru omul vrednic. La auzul acestor sfaturi și învățături frumoase, poporul face ovații frenetice P. S. Sale, care le împărtășește binecuvântarea arhierescă și le dorește spor la muncă cinstită, urmată de fapte bune.

Simion Stana,
preot, asesor consistorial.

Ziua eroilor în Șoimoș.*)

(O serbare și un apel.)

Ziua eroilor pentru noi Românii, are o deosebită însemnătate, pentru că, prin moartea fiilor neamului nostru ne-am eliberat noi cei de azi de sub domnia ungară. Antecedentele eliberării noastre le cunoaștem foarte bine. Soarta noastră s'a croit la Paris și cu ajutorul armatei franceze, visul nostru de veacuri s'a realizat înainte de realizarea acestui vis însă a trebuit multe să răbdăm.

În anul 1918 soldații puterilor centrale au depus armele pe toate fronturile, în urma demoralizării armatei și a conducătorilor ei.

Dușmanii noștri de veacuri, văzând că a sosit vremea, când popoarele subjugate de ei se vor elibera, au încercat ultima sfortare și s'au aruncat cași niște fiară flămânde asupra noastră.

Jefuind și maltrătând populația pacinică dela sate, au ajuns și în părțile noastre, ocupând calea ferată până la Soborșin. Au ținut ocupată această linie vreo patru luni, bângând groază în popor. Intelectualii și mai ales preoții și învățătorii și din aceste părți s'au refugiat, care pe unde a putut.

Când Ungurii erau mai turbați a dat D-zeu de veniră Francesii în ținuturile noastre evacuate

*) în lipsa de spațiu nu s'a putut publica la timp.

de Sârbi, și așa și în Lipova s'a așezat o trupă de cavalerie de vreo 400 oameni. Refugiații puteau să se retragă liniștiți aici așa că într-o vreme numărul lor trecea peste 100.

Noi ceice ne-am reîntors la vetrele noastre ziua-înaltă eram într-o stare sufletească de nedescris. În această tremă așteptam ceasul eliberării noastre, care întârziă mereu, nu din vina celor ce simțeau căși noi, ci din a dușmanilor, cari încotinu nu puneau piedeci.

În sfârșit, după multe târguieli, în ziua de 10/23 Martie 1919 se dă ordin din Budapesta trupelor maghiare, ca în decurs de 10 zile să se retragă. Ei n'au așteptat 10 zile, ci în ziua de 11/24 Martie, dimineața, au plecat din Soborșin cu tot ce aveau. În drumul lor de retragere însă s'au oprit în mai multe locuri silind pe Români depe săte să le ducă muniția și armamentul peste dealuri, ca astfel încunjurând de a se întâlni cu armata franceză din Radna să se unească cu armata lor depe Criș. Drumurile fiind rele și oamenii refugiuindu-se de prin sate, nu le-a reușit planul și așa de voie, de nevoie au fost siliți să dea față cu armata franceză.

S'au întâlnit în hotarul comunei noastre. Francezii au trimis o patrulă spre întimpinarea lor, comunicându-le totodată și ordinul de desarmare, primit dela superioritate. Comandantul bolșevicilor a plecat însă la Radna împreună cu patrula franceză spre a pertracta cu comandantul lor. Ajunși acolo se trimite iar o patrulă pentru a spiona mișcările bolșevicilor, cari așteptau în două trenuri de persoane sosirea comandantului lor, iar două trenuri panterate manevrau pe linie înainte și îndărăt. Când patrula a fost observată de bolșevici au început a trage asupra ei din mitralieră. Cauza acestei trageri nu se știe. Patrula auzind înpușcăturile a căutat să se ascundă. Unde? Imediat nu se putea, că erau în drumul de țară. Au încercat să sară un pârâu, ca apoi urcând puțin dealul să ajungă în pădure la adăpost. Căii necunoscând locul, n'au dat imediat ascultare stăpânilor, și era și prea târziu. Glonțul bolșevicilor a nimerit ofițerul cu cal cu tot și încă pe un camarad, căzând amândoi. Ofițerul a murit pe loc, calul lui și soldatul mânezi. Cei trei soldați „marocani“ cari au mai rămas au scăpat prin păduri, neatinși până ce au ajuns la Radna, raportând cazul comandantului lor.

Cultura franceză și disciplina armatei și de data aceasta s'a arătat superioară. În loc să se răzbune pentru camarazii lor, cari nu eră necesar să piară, i-au lăsat să treacă liberi fără a-i desarmă. *D-zeu însă a amestecat limbile bolșevicilor și ajunși la Ghioroc s'au împrăștiat pe câmpii așa încât, nu s'au întâlnit doi cu doi până în Chișineu și alte locuri, unde voiau să ia lupta cu armata română, care a sosit abia după o așteptare lungă de 5 săptămâni. În restimpul acesta au ucis mișelește pe preoții din Șimand.*

Pe cei doi morți ai armatei franceze i-au luat bolșevicii cu ei și în Radna i-au predat camarazilor lor. În ziua 12/25 Martie i-au înmormântat în Lipova cu paradă militară. La înmormântare a participat toată suflarea românească din oraș și împrejurime în frunte cu refugiații români, cari au depus și o cunună pe sicriile celor ce au murit pentru desrobirea noastră. Au depus cunună și frații bolșevicilor, și au participat în corpore la înmormântare.

Când cu inima plină de durere mergeam în urma celor două sicrie, am înțeles tot mai mult marea bunățate ce ni-a trimis-o D-zeu atunci, când a venit pe aici armata franceză. Minte omenească nu este vrednică să spună, ce crime săvârșeau bolșevicii de nu erau Francezii! Atunci mi-am zis: Va veni o vreme, când spiritele se vor liniști și atunci vom face „eroi ai comunei noastre“ din acești doi fii ai Franței!

Vremea iată că a sosit! Poporul care pe acele vremuri eră saturat de ideile bolșevicilor, acum s'a întors iar la matca sa!

De când s'a dat ordin pentru serbarea zilei „Eroilor neamului“, urmat de poporul nostru credincios, precum în anul trecut, așa și în acest an am mers cu procesiune la locul dela „Pârâul lui Lăciș“ și am înăițat rugăciuni către D-zeu pentru odihna celor doi fii ai Franței și a eroilor căzuți în luptă din parohia noastră, întocmai pe locul acela, unde și-a dat sufletul ofițerul francez păzit de muribundul său camarad.

Ca să arătăm, că suntem recunoscători ată de binefăcătorii nostri, ne-am hotărât să ri-

dicăm monument nu numai „eroilor comunei noastre“ ci și acestor doi viteji.

După ce am pornit o colecție în parohia mea, adunându-se o sumă destul de frumoasă, am constatat, că nu e suficientă, pentru a ridica un monument vrednic de marea înmormântare. Alți dori să ridicăm un monument, care să servească spre cinste nu numai comunei noastre, ci și neamului întreg. *Fund la marginea drumului de țară, într'un loc foarte umblat, călătorul din depărtare să-l observe și involuntar să meargă să vadă și să se închine memoriei acelor, cari și-am dat viața desrobite-dune pe noi.*

Apelez deci la toți aceia, cari sunt pătrunși de înșămăntarea acelor mari zile, cari ne-au adus libertatea și către aceia, cari sunt pătrunși de adevărul, că „binele cu bine se răsplătește“!

Mă adresez și băncilor românești, cari dacă vor dărui sume cât de mici, vor face cinste neamului nostru!

Pe frații preoți îi rog, ca să binevoiască a dispune ca în bisericuile păstorite de S. S. Lor să se poarte numai un disc într'o Duminică o i Sărbătoare și atunci ne-am ajuns scopul!

În fine mă adresez și Domnilor, cari au fost refugiați în acele vremi și le revoc în memorie dorul cu care așteptau reîntoarcerea la vetrele părăsite. Banul ce-l vor da va fi o recunoștință memoriei acelor, cari prin moartea lor au grăbit reîntoarcerea lor acasă!

Despre tot banul încurs se va da socoteală pe cele ziaristică, tot astfel și despre spesele avute cu ridicarea monumentului. Ce va rămâne o parte se va da orfanilor de război din comuna cu ocaziunea desvălirii, iar o parte se va depune spre fructificare pentru acoperirea speselor cu îngrijirea monumentului în toate timpurile.

Am făcut apelul în felul acesta, ca tot cine va ceti să înțeleagă, pentru ce își dă banul și să știe aprecia cuvântul meu adresat publicului românesc, care totdeauna a fost gata a jertfi pentru scopuri de înălțare sufletească.

Generoasele contribuiri, rog să se trimită pe adresa subscrisului.

Ilie Chebeleu, preot ort. rom.

în Șoimoș, jud. Arad.

Aducere aminte despre Episcopia românească apusă a Orăzii-mari.

(Urmare din Nr. 29.)

II.

Pe la anul spășenii 1664, vreme când Bihorul era smuls de sub sceptrul domnitorului ardelean și prefăcut în vilaiet turcesc, patriarhul icumenic al Romei nouă, nu-și uită de turma sa cuvântătoare, orfană, din îndepărtatul Bihor, ci le trimite un episcop călător, misionar (perideuta) sârb, (rácz lagyika) lacom și crud.¹⁾

Iobagii noștri săraci, reci și familiarizați încâtva cu calvinizmul stăpânilor lor unguri, nu-l primiră „cu bere și mâncare“, cum se zice, pe preotul mare, carele vine în numele Domnului ca să păzească legea.²⁾ Din contră, după toate presemnele l-ar fi huiduit și gonit îndată din aritul lor, dacă mosafirul arhieru nu era destul de precaut ca să se provăză cu obișnuitul *Salvus conductus*, liberat de marea vizir din Țărigrad.

„Birurile, birșagurile“³⁾ cu cari se năpusti asupra preoților, bisericilor, cnezilor și libertinilor, din regiunile: Aleșd, Popmezeu și Biinș, sunt în proporție cu vremea de atunci și cu prețul banului deadreptul exorbitante!

Unul fiecare preot îi dădea 2 fl. Dela mulți lua și până în 40 fl. ori chiar și mai mult.

Ci adevărată urgie remase să fie acest arhieru călător abia numai pentru preoțimea bigamă! Din altă ordine de idei apoi știm⁴⁾ că nefericiții de aceștia pe acelea vremuri, cam la fel și azi, erau foarte mulți.

Dacă preotul dădea vlădicii 40 taleri la an, în dragă voe putea să convețuească mai departe cu muierea sa nelegitimă; dacă însă nu vrea, ori că nu putea să achite aceasta amendă simoniacă, fără milă îndată era răspopit.

Pentru cazul, că aceste convețuiri neiertate, erau binecuvântate cu câte un fecioraș ori fetiță, nefericitul tată mai trebuia să solvească un cenț regulat de câte 60 bani, impozit scadent dealt-

mintrelea regulat și atunci, când se întâmpla ca să moară biata de concubină!

Partile cari divorțau pe lege, plăteau una fiecare câte 12 florini.

Dela fiecare bisericuță sătească, acest vehtetic avea inimă să tragă cel puțin 4 fl.

O portă (de fum) plătea 2 pollure, va se zică 6 bani.⁵⁾

Apoi *nunc venio ad fortissimum*, al așa numitelor *o tempora, o homines* (o mores.)! Dacă odată acest arhieru *vicar in pontificalibus*, îndrăzne să pună sub toiage pe preoții noștri suspectați de calvinism,⁶⁾ bănuim ce va fi putut fi rostul alunului față de nenorocii clăcași, alias Români ploași, și aceștia erau cei mulți, cari nu aveau cu ce-și rescumpăra păcatele.

III.

După ce Biharia fu curățită de băzna semi-lunei muzulmane, împăratul Leopold I, *jure postliminii*, avu să organizeze și bisericile țării desrobite.

Ierarhia ortodoxă o regulează cu manifestul său din 4 Martie 1695, în carele Efrem Benjamin (Baniamin), e menționat ca vlădică al Orăzii-mari, apoi confirmat în aceasta slujbă pentru Oradea și Agria (jud. Heves), și submanuat patriarhiei din Carlovăț.⁷⁾

Cine a precedat și cine se fie urmat (și peste tot mai urmat-au cineva) lui Efrem, din lipsa totală de documente nu putem ști. Verosimil nu s'a mai dat voe vlădicului „sismatic“ să rezideze în urbea și în umbra vlădicului catolic maghiar, carele acum după *tot discrima rerum* se reîntronează în 1696 în vechea sa Oradea-mare; având după legea țării și demnitatea de prefect politic al urbei și al regiunii.

Despre vlădicul Efrem altă mențiune nu se mai face nicăiera. Nu știm când și unde a decedat. Istoricii noștri țin în urma lui Nicolau Tincu Velia,⁸⁾ că Efrem s'a pristăvit încă în acelaș an 1695, când adevă cum văzurăm, fu recipiat ca sufragant al mitropoliei din Carlovăț.

Fost-a dânsul de naționalitatea noastră ori că sârb, grec, nu putem ști.

(Va urmă.)

¹⁾ Nicolau Firu: Biserica ortodoxă română din Bihor etc. Caransebaș 1914, pg. 34, îl ține că e român „oláh püspök érkeztvén ide“. — ²⁾ Ștefan Metes: Istor. bisericii românilor etc. Arad, 1918, pg. 191 și 192 crede că episcopul sârb s'ar fi pasionat și de interesele ortodoxiei și că îl chiamă Ștefan și e din Lipova. — ³⁾ T. V. Păcățian: Istoriografia vechi, istoriografia nouă, Sibiu, 1904, pag. 25. — ⁴⁾ A munkási gör. kath. püspökség története, Budapest 1909, pg. 418, 471, 477, 520, 530, 558, 559. Revistele: Răvașul, Cluj, 1909, pg. 530-533, Revista Teologică, Sibiu, 1908, pg. 336-342 și 421-424, Cultura Creștină, Blaj, 1911, pg. 28, 56, 57, 59, An 1915, pg. 331, 371, 372, 374; An 1916, pg. 163, 530-534; An 1920 pg. 113; Biserica ortodoxă orientală română, București, 1911 (XXXV) pg. 120 și 203. — ⁵⁾ Bunyitay Vince, B-harmegye oláhjai s a vallásunio, Budapest, 1892, pg. 31-34. Metes ibid 191, vezi aici nota 1 crede fără a argumenta, că episcopul vizitator e Ștefan episcop sârbesc în Lipova. — ⁶⁾ Firu o c 34 Metes l. c 192 — ⁷⁾ Szalay László, A magyarországi szerb telepek, Pest, 1861, pg. 135. — ⁸⁾ Istoriografia bisericească politică, Sibiu, 1865, pg. 106

Casa învățătorilor în Timișoara.

Concurs.

Consiliul de administrare al casei învățătorilor din Timișoara, din subvenția primită dela Ministerul de Instrucție Secretariatul general din Cluj, publică concurs pentru ocuparea a 10 (zece) locuri gratuite băcți și fetițe depe teritoriul Bănatului, în căminul învățătorilor din Timișoara, pe anul școlar 1921-22. La aceste locuri vor fi preferiți competenții din Iugoslavia.

Doritorii de a obține acest locuri își vor înaintă până cel mult la Sept. a. c. petițiile, consiliului de administrare al casei învățătorilor Timișoara, strada Remus 3. însoțite de următoarele documente:

1. Informațiune familiară.
2. Certificat depe ultimul an școlar în original, ori în copie legalizată.
3. Declarațiunea petentului despre alte ajutoare ce beneficiază sau a cerut.
4. Certificat comunal despre averea parinților. Timișoara, la 15 August 1921.

Teodor Baloșiu,
secretar.

Patrichie Râmneanu,
președinte.

Nr. 2291/921.

Aviz oficios.

Examenul de cvalificație pretească cu candidații de preoție, prescris prin Statutul organic și regulamentul special, se va ținea în ziua de **Miercuri în 1/14 Septembrie** a. c. și zilele următoare la ora 9 a. m. în sala de ședință a Consistorului ort. rom. din Arad.

La examen sunt admiși toți acei absolvenți de teologie, care în terminul staverit prin §-ul 8 din Regulamentul special și-au înaintat aici cererile corespunzător instruite.

Arad, 7/20 August 1921.

Consistorul ort. român.

Ioan I. Bapp,

episcop.

INFORMAȚIUNI.

Personal P. S. Sa părintele nostru episcop *Ioan* a plecat **Duminecă, în 28 Sept. n.**, cu personalul de seara la Sibiu, pentru a participa la ședințele fundației *Gojdu* și ale Consistorului metropolitan.

Vizita ministrilor în Arad Luni în 29 August n., orașul Arad a avut de oaspeți pe d-nii miniștri: general *Averescu*, președintele consiliului, *Argetoian*, ministru de interne, general *Vălean*, al comunicațiilor și *Dr. Groza*, ministrul Ardealului. Înălților oaspeți li-s'a făcut o primire insufletită. D-nii *Argetoian*, *Vălean* și *Groza* au sosit cu acceleratul dela București la orele 13, ear generalul *Averescu* din spre Viena la orele 17. După sosire a avut loc la palatul județean o adunare populară și recepțiuni, ear seara un banchet la Crucea Albă.

Concurse.

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc-cantor al vacanțelor dela școala II-a de băieți din **Sănnicolaul român**, ppiatul *Tinca*, județul *Bihor*, cu termen de alegere **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios.

Pe lângă următorul salariu: 1. Bani gata 400 Lei din cassa epitropiei școlare plățibili anticipative pe cvartal. 2. Intregirea salariului dela stat. 3. Cvarțir în natură cu grădină și supra edificatele. 4. Pentru fiecare conferință ori reuniune învățătorescă când va participa câte 40 Lei. 5. Stolele cantonale usuate. 6. Intrucât alegându-l învățător va fi capace a conduce cor bisericesc pe 3—4 voci deosebi va fi remunerat din cassa bisericească; — învățătorul ales va fi obligat a conduce strana stângă și a instrua elevii în cântările bisericești fără altă remunerație.

Reflectanții se avizează a se prezenta în orice **Duminecă** ori **Sărbătoare** în sfânta biserică din **Sănnicolaul român** spre a-și dovedi desteritatea în cele rituale; — iară recusele instruite conform regulamentului, adresate comitetului parohial din **Sănnicolaul român**, să-le subștearnă oficiului protopopesc tractul *Tinca*, în **Salontamare**, județul *Bihor*.

Dat din ședința comitetului parohial gr. or. rom. din **Sănnicolaul român**, la 11/24 Iulie 1921.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu s. protopresbiter *Dr. Nicolae Rocsin*.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a unui post învățătoresc dela școala confesională gr. or. rom. din **Fibiș**, se scrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „*Biserica și Școala*”.

Venitele împreunate cu acest post sunt: 1. Locuință corespunzătoare cu grădină și supraedificatele necesari. 2. Salar dela comuna bisericească 500 lei anul (intregirea în trecut a fost acoperită de stat și se speră, că va fi așa în viitor). 3. Stolele îndatinate, unde va fi poftit. 4. Pentru conferință și scripturistica 25 lei.

5. 10 m³ lemne de foc cl. I aduse acasă, din cari însă se va încălzi și sala de învățământ.

Alesul va prevedea cantoratul în și afară de biserică, va conduce școlarii la sf. biserică și-i va instrua în cântările bisericești, pentru cari prestațiuni comuna bisericească îi asigură anual folosul pământului școlar din așa zisa „*Șimanda*” de peste 2 jug. catastrale, liber de dări publice.

Intru-cât nou alesul învățător va avea puțința să instrueze și să reuifinteze corul bisericesc-bărbătesc, în raportul ostănelor depuse în acest scop, va fi remunerat după cuviință.

Recusele ajustate cu documentele necesari se vor înainta of. ppsc din *Lipova*, având recurenții a se prezenta în vr'o **Duminecă** ori **Sărbătoare** în sf. biserică din *Fibiș* spre a cânta și a se face cunoscuți poporului.

Fibiș din ședința comitetului parohial ținută la 27 iunie n. 1921. *Gheorghe Todan*, paroh-președinte.

În conțelegere cu: *Fabriciu Manuilă*, protopop, inspector școlar conf.

—□—

1—3

Pe baza rezoluțiunii Ven. Consistor de sub Nr. 2199/1920 prin aceasta să scrie concurs pentru îndeplinirea parohiei de cl. I. din **Comlăuș**, (jud. *Arad*), devenită vacanță prin strămutarea parohului *Dimitru I. Popa*, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „*Biserica și Școala*” pe lângă următoarele emolumente:

1. Una sesiune pământ extravilan în extenziunea ei de azi, împreună cu dreptul de pășune. 2. 4 cănepiști aparținătoare sesiunii. 3. Intravilanul parohial folosit de fostul paroh. 4. Retribuțiunea de bir. și stole: 420 lei. 5. Alte venituri accidentale și intregirea dela stat, pe care însă comuna bis. nu o garantează. 6. Pe durata scumpetei create de răboiu se asigură alegându-lui 600 lei relut de cortel solvind din cassa epitropici bisericești.

Alesul preot va suporta toate dările publice după intreg venitul beneficiat, va împlini toate funcțiunile, va predica cel puțin odată la lună și va catehiza la școalele, unde va fi reclamat, fără altă remunerație.

Parohia fiind de cl. I. dela recurenții se cere cvalificația prescrisă în concluzul sinodului eparhial de sub Nr. 84/910.

Recusele ajustate regulamentar și cu atestat de serviciu de până acum, eventual consimțământul Arhierelui diecezan dacă ar fi din altă dieceză, sunt a-se înainta în termenul concursual oficiului protopopesc rom. ort. din *Șiria*, adresate comitetului parohial rom. ort. din **Comlăuș** și cu stricta observare a § 33 din regulamentul pentru parohii; Concurenții vor avea a-se prezenta în sft. biserică din **Comlăuș**, spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Dat în ședința extraordinară a comitetului parohial rom. ort. din **Comlăuș**, la 6/19 August 1921.

Zenobie Brădean, m. p., preș. com. parohial *Ștefan Musca*, m. p. notar adhoc, al comitetului. În conțelegere cu: *Mihail Lucuța* m. p., protopresbiter rom ort.

—□—

2—3

Se publică concurs pentru ocuparea postului învățătoresc dela școala confesională română ortodoxă din **Șebîș**, protopresbiteratul *Vașcău*, cu termen de recurgere și alegere **30 zile** dela publicare în foaia oficială.

Emolumentele sunt: 1. Bani gata dela comuna bisericească Lei 225 bani 50. 2. 12 metri lemne aduși de comuna bisericească în curtea școalei la dispoziția alesului. 3. Cvarțir cu două chilii și alte apartamente. 4. Ajutor de stat după anii de serviciu ai alegându-lui. 5. Stole cantonale uzuale.

Doritorii vor avea să-și înainteze recusele Comitetului parohial din **Șebîș** în calea oficiului protopopesc din *Vașcău* în termenul sus pus, iar până la ziua alegerii să se prezinte la biserică locală pentru a-și arăta desteritatea în cântare și tipicul bisericesc.

Șebîș, din ședința Comitetului parohial ținută la 18/31 Iulie 1921.

Mihail Lucuța, notar adhoc comit. paroh., *Ilie Lucuța*, președ. comit. paroh.

Cu consenzul meu: *A. P. Deseanu*, ppop, insp. școlar.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului vacant dela școala confesională gr. or. rom. din **Tinca**, protopresbiteratul *Tinca*, jud. *Bihor* să publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în org. of. „*Biserica și Școala*”.

Salar anual: 1. Din cassa cultuală 300 lei. 2. Locuința cu trei odăi culină, cameră, grajd și grădină de legume. 3. Intregirea dotațiunei dela stat. 4. Diurnă pentru conferință 100 lei. 5. Scripturistica 20 lei. 6. Stolele îndatinate. Alesul este deobligat a conduce cantoratul în sf. Biserică și a instrua elevii în răspunsurile liturgice.

Cererile ajustate în regulă și adresate comitetului parohial să vor înainta oficiului ppsc în *Salonta*, iar recurenții au să-se prezinte înainte de alegere în parohie.

Din ședința comitetului parohial ținut în ziua de 1/14 August 1921.

În conțelegere cu s. ppresbiter *Dr Nicolae Rocsin*.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala confesională ortodoxă română din **Cuveșdia** protoprezbiteratul *Lipova*, devenit vacant în urma pensionării învățătorului *Gheorghe Tomi*, se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „*Biserica și Școala*”, pe lângă următorul salariu.

1. Dela comuna bisericească 750 lei, intregirea dela stat. 2. Diurnă la conferință 50 lei. 3. Scripturistica 50 lei. 4. Cvarțir în natură cu edificile economice necesare. 5. Grădina, carea după alegerea al 2-lea învățător se va împărți în părți egale fără ca primul să fie desdaunat. De curățirea cvarțirului intern și extern se va îngriji comuna bisericească. De curator și de încălzitul salei se va îngriji comuna bisericească. Dela înmormântări mici 5 lei, dela mari 10 lei, iar cu liturgia 12 lei.

Alesul este obligat a conduce cantoratul în sf. biserică și a instrua elevii în cântările bisericești, acela reflectant, carele va dovedi prin certificat, că este dexter de a conduce corul vocal existent, va fi preferit.

Recusele ajustate cu documentele necesare și adresate Comitetului parohial din **Cuveșdia** se vor înainta oficiului protopopesc gr. or. rom. al *Lipovei* în *Lipova*, având recurenții a se prezenta în vre-o **Duminecă** ori **Sărbătoare** în sf. biserică din **Cuveșdia**, spre a se face cunoscut în cele rituale.

Cuveșdia, din ședința Comitetului parohial dela 23 August (5 Septembrie) 1920.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: protoprezbiterul tractual, *Fabriciu Manuilă*, inspector de școale.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător-cantor dela școala primară ort. română din **Dernișoara**, cu termen de **30 zile**.

Emolumentele sunt: Bani gata 250 lei. 2. Pământ arător și fânaș 8 jugh. catastr. 3. Drept de pășunat pentru 8 vite și tot atât drept și din pădure. Fostul învățător a avut intregire dela stat. De încălzitul și curățitul salei se va îngriji parohia. Alesul va avea separat pentru scripturistica și conferințe. Alesul va instrua elevii adulți pentru un onorar separat, va instrua școlarii și în cântările bisericești, cu cari va cânta în biserică.

Preferiți vor fi învățătorii absolvenți de teologie, fiind parohia vacanță. Parohia are pentru preot 16 jugh. cat. pământ bun.

Reflectanții își vor înainta în termenul legal petițiunile adiestate cu documentele de lipsă la P. On. oficiu protopopesc al **Orăzii-mari**, având a se prezenta în vre-o **Duminecă** ori **Sărbătoare** la sf. biserică a-și arăta capabilitatea de a conduce strana.

Comitetul parohial.

Cu știrea mea: *Andrei Horvat*, m. p. protopopul **Orăzii-mari**, inspector școlar.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător-cantor la școala primară ort. rom. din **Diosig**, se publică concurs cu termen de **30 zile**.

Emolumentele: 1. Bani gata dela biserică 400 lei. 2. Pământ arător 8 jugh. cat. 3. Pășune 2 jugh. cat. 4. Locuință corăspunzătoare cu supraedificate și grădină. 5. Stolele îndatinate. Antecesorul a avut intregirea dela stat. Pentru conferință 40 lei, primind apoi și pentru scrip-

turistică. De încălzitul și curățitul salei de învățământ se va îngriji parohia. De curățitul intern al locuinței învățătorului se îngrijește alesul.

Alesul va primi 30% din venitul reprezentanților ce se vor aranga drept respălată pentru instruirea adulților în cântările bisericești și naționale. Alesul se va obligat a instrui școlarii să cânte în biserică, provăzând dânsul strana în și afară de biserică. Darea după beneficiu o plătește alesul.

Reflectanții își vor înainta recursurile întregite cu documentele prescrise în termenul legal, la P. On. oficiu protopopesc al Orăzii-mari, prezentându-se și sf. biserică în vre-o Duminică sârbătoare pentru a-și arăta desteritatea în strana.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Andreu Horvath*, m. p. protopopul Orăzii-mari, inspector școlar.

—□— 3—3

Pentru îndeplinirea postului de paroh de clasa a II-a din **Apatoul-român**, se publică concurs cu termen de alegere de **30 zile**, pe lângă beneficiul:

1. Locuință cu 2 odăi, supraedificate și grădină. 2. Pământ arător una sesiune. 3. Dela fiecare Nr. de casă bir 30 litre parte grâu parte cucuruz ori prețul curent. 4. Stolele îndatinate. 5. Leafa dela stat. Darea o suportă alesul.

Reflectanții au să-și înainteze petitele provăzute cu documentele de lipsă, în termenul regulamentar la P. On. oficiu protopopesc, având în acest termen a se prezenta în sf. biserică pentru a-și arăta desteritatea în rituale și predică. Alesul va avea să catehizeze la orice școală din parohie, fără altă remunerațiune.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Andreu Horvath*, m. p. protopopul Orăzii-mari.

—□— 3—3

Pentru îndeplinirea unui post învățătoresc dela școala confesională gr. ortodox român din **Bârsă**, se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicarea în „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt: 1. Salar inv. dela comună 500 lei și întregirea dela stat. 2. Locuință corăspunzătoare cu 2 odăi, supraedificate jumătate întravilan pentru grădină de legume. 3. Spese de conferință și scripturistică câte 25 lei. 4. Venitele cantorale obcinuite. 5. 16 m. lemne din cari se va încălzi și sala de învățământ. 6. Pentru instruirea și conducerea corului și instruirea băeților în cântările bisericești oi remunerațiune de 14 șinice, bucate anume 7 grâu, 7 cucuruz. Alesul învățator se va îngriji de curățirea și văruirea întregă a locuinței învățătorești.

Reflectanții sunt datorii; ca recursurile lor ajustate cu toate documentele recerute și adresate comitetului parohial din Bârsă, să și le înaint-e în termenul concursual P. On. oficiu protopresbiteral din Buteni, având a se prezenta în acest termen în sf. biserică din Bârsă și a și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Din ședința Comitetului parohial din Bârsa ținută în 11/24 Iulie 1921.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu mine: *Florian Roxin*, m. p. protopop.

—□— 3—3

Pentru îndeplinirea postului de paroh de clasa a III-a din **Satulbarb**, se publică concurs cu termen de alegere de **30 zile**.

Emolumentele sunt: 1. Pământ parohial parte arător parte fânaț 24 jugh. 2. Pentru 8 vite pășunat iar 4 pentru pământ. 3. De fiecare Nr. de casă câte 30 litre bucate ori prețul curent. 4. Locuință 3 odăi, supraedificate și grădină. 5. Stolele îndatinate. 6. Leafa dela stat. Darea o suportă alesul. Alesul va fi îndatorat să provadă catehizările la școalele din parohie fără altă remunerațiune.

Reflectanții sunt poftiți a-și înainta rugărilor adiate cu documentele prescrise, și a le înainta în termenul regulamentar la P. On. oficiu protopopesc, având în acest termen a se prezenta la sf. biserică pentru a-și dovedi capabilitatea în rituale și predică.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Andreu Horvath*, m. p. protopopul Orăzii-mari.

—□— 3—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant la școala confesiunala română din **Ostrov**, protopresbiteratul Lipovei în consonanță cu ordinul Consistorial de sub Nr. 506/930e, se publică concurs cu termen **30 de zile**, dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt dela parohie: 1. Salar învățătoresc în bani gata 337 lei. 2. Pentru conferință când va participa 10 lei. 3. Pentru scripturistică 5 lei. 4. Dela mormântări unde va fi poftit 1 leu. 5. Locuință corespunzătoare și grădină de legume 1/4 jug. Intregirea după lege se va cere dela Stat. De încălzitul și curățitul salei de învățământ precum și de văruitul școalei pe din afară să va îngriji comuna bisericească, iar de curățirea locuinței învățătorești pe din lăuntru va îngriji însus învățătorul.

Alesul este îndatorat a provedea cantoratul în și afară de biserică, a conduce elevii la sf. biserică și a-i instrui în cântările bisericești și a ținea școală de repetiție fără altă remunerație.

Recursurile ajustate cu documentele recerute adresate Comitetului parohial din Ostrov, se vor înainta P. On. oficiu propopesc din Lipova în termenul concursul sub durata căruia reflectanții au să se prezinte în sf. biserică din Ostrov în cutare Duminică ori sârbătoare pentru a-și arăta desteritatea în cele cantorale.

Din ședința Comitetului parohial din Ostrov ținută la 16/24 Iulie 1920.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Fabriciu Manuilă*, protopresbiter, insp. școlar conf.

—□— 3 3

Pentru îndeplinirea postului de învățator dela școala primară ort. român din **Soldobagiu**, se publică concurs cu termen de **30 zile**.

Dotățiunea: 1. Pământ arător și fânaț 16 jugh. cat. 2. Pășunat pentru 5 vite. 3. Dela fiecare Nr. de casă câte 1 leu. 4. Dela 20 nre de casă 30 litre cereale; dela 300 Nre de case câte 10 litre cereale (împărțirea se află la oficiul protopopesc). 5. Locuință corăspunzătoare cu supraedificate și grădină. 6. Stolele îndatinate. Fostul învățator a avut întregire dela stat. De curățitul și încălzitul salei de învățământ se îngrijește parohia. Pentru conferință și scripturistică va primi separat precum și pentru instruirea adulților.

Alesul va plăti darea după beneficiul său, precum va avea îndatorirea a instrui elevii în cântările bisericești, cântând cu ei în sf. biserică, se va îngriji să provadă strana în și afară de biserică.

Reflectanții își vor înainta recursurile provăzute cu documentele de lipsă, în termenul regulamentar la P. On. oficiu protopopesc al Orăzii-mari, prezentându-se tot în acest termen și la sf. biserică pentru a-și arăta capabilitatea întru conducerea stranei și a se face cunoscut poporul.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Andreu Horvath*, m. p. protopopul Orăzii-mari, inspector școlar.

—□— 3—3

Pentru îndeplinirea postului de învățator-cantor dela școala primară ort. română din **Apatoul-român**, se publică concurs cu termen de **30 zile**, pe lângă emolumentele:

1. Bani dela comuna bisericească 300 lei. 2. Pământ arător 15 jugh. catastr. 3. Locuință liberă cu grădină etc.

Fostul învățator a avut ajutor de stat. Venitele cantorale. Pentru scripturistică și conferințe va avea separat. De încălzitul și curățitul salei se va îngriji parohia.

Alesul va fi obligat a provedea și școala cu adulții, pentru care va primi onorar separat. Va fi obligat a provedea strana în și afară de sf. biserică, să instrueze școlarii în cântările bisericești, să-i conducă la biserică, să cânte cu ei.

Reflectanții își vor înainta în termenul legal petitele adiate cu dovezile originale la P. On. oficiu protopopesc al Orăzii-mari, prezentându-se în vre-o Duminică sau sârbătoare în sf. biserică pentru a se arăta poporului și a da dovadă despre serviciul din sf. biserică.

Comitetul parohial.

Cu contenzul meu: *Andreu Horvath*, m. p. protopopul, Orăzii-mari.

—□— 3—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant dela școala confesională gr. ort. română din **Fiscut**, tractul Lipovei în nex cu ordinul Ven. Consistor de sub Nr. 3050/1918 se publică de nou concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt: 1. în bani gata 532 lei. 2. Cortel liber în edificiul școalei cu grădină de 200 stâneni. 3. Spese de conferință în sensul concluzului Ven. Sinod eparhial 91/1914. 4. Pentru scripturistică 5 lei. 5. Dela înmormântări unde va fi poftit 40 bani. 6. Intregirea salarului se va cere dela stat, care este asigurată prin rezoluțiunea Ex. Sale dlui ministru cu Nr. 94487/1913.

De încălzirea și curățirea internă a locuinței învățătorești se va îngriji învățătorul, iar de curățirea externă și de a salei de învățământ comuna bisericească. Alesul învățator este îndatorat să conducă strana, să conducă și supravegheze școlarii la sf. biserică în Duminică și sârbători și alte funcțiuni liturgice, fără alta remunerațiune.

Reflectanții sunt rugați să înainteze recursurile lor adresate comitetului parohial din Fiscut pe calea P. On. oficiu protopopesc al Lipovei ajustându-le cu următoarele documente.

a) Extras de botez din matricula bis. și de naștere din matricula civilă, b) diplomă de învățator, c) atestat de apartinență dela antistia comunei natale, d) declarație referitor la sevicul militar încât este asentat și a făcut anul de voluntar ori nu — având a se prezenta sub durata concurselor în vre-o Duminică ori sârbătoare în sf. biserică din loc, spre a și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Fabrițiu Manuilă*, protopresbiterul Lipovei.

3—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc la școala confesională ortodoxă română din **Alioș** protopresbiteratul Lipovei se publică de nou concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Venitele împreunate în acest post sunt: 1. 500 lei din casa culturală, iar întregirea de salar până la suma fixată prin lege se va cere dela stat. 2. Cvarțir corespunzător cu supraedificate și grădina școalei pe jumătate. Podrumul școalei îi va folosi la olaltă cu colegul său. 3. Dela mormântări la care va fi poftit și la care este obligat a participa va beneficia 1 leu 50 b. respective, 2 lei 50 b. 4. Pentru scripturistică 10 lei. De curățirea locuinței învățătorești pe din lăuntru se va îngriji alesul, iar de curățirea și încălzirea salei de învățământ și de curator va îngriji comuna bis. 5. Onorar pentru cantorat: Pământul școalei circa 2 jughere catastrale și grădina din satul bătrân. — Alesul va avea să provadă cantoratul în și afară de biserică. Învățătorul ales va avea să conducă elevii regulat la sf. biserică, pe care îi va instrui în cântările bisericești și cu care va cânta răspunsurile liturgice și va avea să conducă strana. Va instrui la școala ce i-se va designa de autoritățile școlare și va conduce școala dn repetiție.

Recursurile ajustate cu documentele recerute și anume: Estras de botez, diplomă de învățator, atestat de apartinență, atestat de condunită și despre eventualul serviciu de până aici, adresate comitetului parohial din Alioș se vor înainta oficiului protopopesc gr. or. rom. din Lipova în termenul concursual, sub care durată reflectanții au să se prezinte în sf. biserică din Alioș în cutare Duminică ori sârbătoare pentru a-și arăta desteritatea în cele cantorale.

Din ședința comitetului parohial din Alioș ținută la 8/21 Nemvrie 1920.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Fabriciu Manuilă*, protopresbiter tractual inspector confesional de școale.

—□— 3—3

La Librăria Diecezană din Arad se află de vânzare

registrele școlare:

Ziarul de primire, Ziarul de progres și absentii, Ziarul de materialul propus, Ziar de vizitațiune școlară și Ziarul evenimentelor anuale. Coala à 1 Leu 20 bani; iar „Planul analitic” à 12 Lei.

Cenzurat: V. D. A. R. L. E. A.